

دو فصلنامه اختصاصی مطالعات فرهنگی «خط‌مشی‌گذاری در فرهنگ»
سال دوم، شماره دوم، پیاپی ۲، بهار و تابستان ۱۴۰۴

صص ۴۰-۲۱؛ تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۰۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۰۶

عوامل مؤثر بر توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان‌های فرهنگی کشور

حسین توسلی امجد^۱؛ ویدا گودرزی^۲

چکیده

این تحقیق در راستای بررسی عوامل مؤثر بر توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان‌های فرهنگی کشور شده است. روش تحقیق به کار گرفته شده در این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از نظر نوع داده‌ها کمی و از نظر نحوه گردآوری داده‌ها، توصیفی و از نوع همبستگی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تعدادی از کارکنان سازمان‌های فرهنگی کشور در شهر تهران حدوداً (۵۰۰۰ نفر) می‌باشند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش روش نمونه‌گیری ساده می‌باشد. از جامعه آماری مذکور با توجه به ضوابط نمونه‌گیری (براساس شیوه نمونه‌گیری مندرج در جدول مورگان) تعداد ۳۸۵ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شده و سپس با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته در پنج بعد و ۳۵ گویه تنظیم براساس مقیاس پنج گزینه‌ای لیکرت، و گویه‌های مستخرجه در نمونه آماری تحقیق مورد پرسش قرار گرفته است. در بخش آمار توصیفی نیز، توصیف داده‌ها در دو بخش متغیرهای زمینه‌ای و متغیرهای اصلی ارائه گردیده و در بخش آمار استنباطی، جهت بررسی فرضیه‌ها از آزمون رگرسیون خطی استفاده شده است. با توجه به داده‌های تحقیق می‌توان گفت، بین زیرساخت‌های فنی، آمادگی

۱ - دانشجوی دکتری گروه مدیریت و برنامه‌ریزی فرهنگی، واحد بین‌المللی کیش، دانشگاه آزاد اسلامی، کیش، ایران.
hoseintavasoliamjad@gmail.com

۲ - استادیار گروه باستان‌شناسی، واحد ایذه، دانشگاه آزاد اسلامی، ایذه، ایران (نویسنده مسئول).
v.goudarzi@yahoo.com

الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال و فرهنگ تحول دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان‌های فرهنگی کشور رابطه معنی‌داری وجود دارد.

کلیدواژه‌ها: حکمرانی دیجیتال، زیرساخت‌های فنی، آمادگی الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال و فرهنگ تحول دیجیتال.

مقدمه

امروزه پیشرفت‌ها در حوزه فناوری اطلاعات و ارتباطات منجر به آغاز عصر جدید در بخش عمومی شده است. مفهوم «حکمرانی دیجیتال» نقش مهمی در شکل دادن به اهداف دیجیتالی موجود در جامعه اطلاعاتی ایفا کرده است. به عبارت دیگر، هدف از حکمرانی دیجیتال تنها بهبود ارائه خدمات به مردم نیست، بلکه ارتقاء اثربخشی و کارایی در بخش عمومی، افزایش مشارکت شهروندان در امور عمومی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی، و ایجاد شفافیت و پاسخگویی در امور دولتی را نیز شامل می‌شود. با در نظر گرفتن افزایش سرعت تغییرات در فناوری و باوجود فناوری اطلاعات وسیع در تمامی زمینه‌ها دولت‌ها باید دیجیتالی شدن جامعه را در برنامه‌ریزی‌ها خود مورد توجه قرار دهند و در جهت ارتقا و توسعه همه‌جانبه خود ناچار به گذر از این مسیر هستند. حکمرانی دیجیتال به طور کلی به معنای ساختار سازمانی در مسیر توسعه و تخصیص منابع سازمانی در زمینه تحول دیجیتال است. هدف از این روی، پیشبرد هرچه مطلوب‌تر اقدامات دیجیتالی سازمان هست.

حکمرانی، یک رسم، رویه، ارزش و سازمانی است که از طریق آن قدرت در یک کشور اعمال می‌شود. فرآیند انتخاب دولت، جایگزینی دولت و پاسخگویی، شأن و حقوق شهروندان و توانایی دولت برای طراحی و اجرای سیاست‌های خود را در بر می‌گیرد (وایدیا، ۲۰۲۰). تحقیقات دیگری نیز وجود دارند که بر اهمیت عامل «پاسخگویی» در ایجاد اعتماد شهروندان به دولت تأکید می‌کنند. یافته‌های بشی و کور (۲۰۲۰) نشان می‌دهند که «پاسخگویی ادراکی» (یعنی اینکه مردم احساس کنند دولت به خواسته‌ها و شکایت‌های آن‌ها رسیدگی می‌کند) منجر به افزایش اعتماد شهروندان به دولت می‌شود. به همین ترتیب، منصور (۲۰۲۱) تأثیر مثبت «پاسخگویی ادراکی» را بر اعتماد شهروندان به

نهادها و نمایندگان دولتی نشان می‌دهد. مطالعه دیگری توسط یانگ و نورثکات^۱ (۲۰۱۹) توضیح می‌دهد که پاسخگویی دولت، پیش‌بینی‌کننده مهمی برای ایجاد اعتماد به دولت‌ها است. علاوه بر این، چندین مطالعه دیگر نیز پاسخگویی را به عنوان جزء حیاتی برای ایجاد اعتماد شهروندان به دولت محلی گزارش کرده‌اند (نیوکامر^۲، ۲۰۲۰). (کرول و زدونک^۳، ۲۰۲۱) پاسخگویی ادراکی را با تمایل دولت به رسیدگی به درخواست‌ها و شکایات عمومی می‌سنجند. پاسخگویی همچنین به این دلیل حیاتی است که عدم رسیدگی به موقع به خواسته‌ها و مسائل مردم می‌تواند منجر به عدم اطمینان و فقدان اعتماد شود و در نهایت به آشوب و اغتشاشات گسترده ختم شود. به ویژه در عصر رسانه‌های اجتماعی و الکترونیکی امروز، دولت‌ها باید نسبت به نیازهای شهروندان توجه داشته و پاسخگو باشند (هارتانتو، ۲۰۲۱).

از سوی دیگر، تحول دیجیتال به یک جزء حیاتی در توسعه پایدار ملی بسیاری از کشورها در هزاره سوم، تبدیل شده است. دولت‌ها در تلاش برای استقرار حکمرانی الکترونیک و اصلاح بوروکراسی‌های سنتی هستند. دولت الکترونیک با بهبود کارایی و اثربخشی در حوزه خدمات عمومی، زمینه را برای گسترش خدمات به شهروندان، افزایش مشارکت عمومی و تقویت دموکراسی فراهم می‌کند. از این رو، حکمرانی دیجیتال در سطح کلان دولت‌ها از اهمیت بسزایی برخوردار است. سازمان‌های پیشرو نیز اصلاحات مبتنی بر فناوری، با تمرکز ویژه بر جامعه دیجیتال در بخش‌های سازمانی را در اولویت قرار داده‌اند. تحول دیجیتالی یک فرآیند پیچیده و چندوجهی است که شامل تغییرات بنیادی در نحوه کار، تفکر، و استفاده از فناوری در سازمان‌ها و جامعه می‌شود (کیوانچ بوزکاس، ۲۰۲۳).

امروزه، حکمرانی دیجیتال به یک موضوع حیاتی در سازمان‌ها بدل شده و بسیاری از آن‌ها در تلاش‌اند تا با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین، زمینه را برای پیاده‌سازی این شیوه حکمرانی در سطوح بالای سازمان فراهم کنند. در مواقع حکمرانی دیجیتال برگرفته از مفهوم کلی حکمرانی است. (تمامی سازمان‌ها توسط یک بدنه حاکمیتی) که افراد در مهم‌ترین فعالیت‌های آن نقش‌آفرینی می‌کنند اداره می‌شود یکی از اساسی‌ترین اقداماتی که هر سازمان با هر نوع فعالیت و هدفی به طور مستمر انجام می‌دهد، حکمرانی هست. گروهی یا تیمی از مدیران عالی و یا یک مدیر ارشد، می‌تواند حکمران

1 Yang and Northcott

2 Newcomer

3 Krol and Zdonek

سازمان باشد. سازمان‌ها باید به گونه‌ای حرکت کنند که تنها یک ساختار حکمرانی در سازمانشان وجود داشته باشد. در حال حاضر غالب شرکت‌ها حائز دو حکمرانی هستند: ۱- حکمرانی شرکتی و ۲- حکمرانی فناوری اطلاعات. با وجود اینکه بسیاری از چارچوب‌های حکمرانی فناوری اطلاعات بر هم‌راستایی کسب‌وکار و فناوری در فرایندهای سازمان تأکید دارند، اما واقعیت امر، منفک بودن این دو سازوکار از یکدیگر است. به‌منظور آمیختن حقیقی حکمرانی‌های مختلف، یک سازمان می‌بایست به سمت تبدیل این دو ساختار به یک سازوکار حرکت نماید. حکمرانی دیجیتال مفهومی فراتر از هر دوی آن‌هاست و گام نهایی، رهبری دیجیتال و آماده ساختن حکمرانی شرکتی برای مواجهه با تحول دیجیتال خواهد بود.

با توجه به مطالب ذکر شده، پژوهش حاضر در پی آن است تا تأثیر عوامل (زیرساخت‌های فنی، آمادگی الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال و فرهنگ تحول دیجیتال) بر توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان‌های فرهنگی کشور را بررسی نماید.

پیشینه تحقیق

مزاری پژوهشی با عنوان «طراحی الگوی حکمرانی دیجیتالی آموزش و پرورش: یک مطالعه سنتزپژوهی» انجام داده است. یافته‌های پژوهش نشان دهنده آن است که حکمرانی به عنوان یک علم در ادغام با فناوری دیجیتال، حکمرانی دیجیتالی آموزش و پرورش را به عنوان راه حلی مناسب برای نظام مسائل کنونی آموزش و پرورش معرفی می‌کند. (مزاری، ۱۴۰۳) سهرابی، نیز پژوهشی با عنوان «تأثیر تحول دیجیتال در اجرای خط مشی‌ها شرکت‌های دانش بنیان» انجام داده است. یافته‌های پژوهش نشان داد که مولفه‌های تحول دیجیتال (حکمرانی و رهبری دیجیتال، استراتژی دیجیتال، فناوری اطلاعات دیجیتال، نوآوری دیجیتال و فرهنگ دیجیتال) بر اجرای خط مشی تأثیر معنی‌داری دارند که این روابط در سطح آلفای ۰.۰۵ معنی‌دار است. (سهرابی، ۱۴۰۳) حجاری و متقی نیز پژوهشی با عنوان «بررسی ابعاد رهبری تحول آفرین با تکیه بر رویکرد تحول استراتژیک و حکمرانی دیجیتال در شرکت توزیع برق شهرستان اصفهان» انجام داده‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که، رهبری تحول آفرین یک مدل رهبری مؤثر است که بر انطباق با شرایط محیطی موجود چه از طریق اطلاعات داخلی، منابع انسانی و پولی یا متغیرهای خارجی متمرکز دارد. (حجاری و متقی، ۱۴۰۳) دقیقی اصلی و همکاران پژوهشی با عنوان «بررسی ابعاد، فرصت‌ها و چالش‌های تحقق حکمرانی دیجیتال در صنعت بیمه ایران» انجام داده‌اند. نتایج پژوهش نشان دهنده آن است که حکمرانی دیجیتال شامل ۳ بعد اهداف و

استراتژی دیجیتال، نظارت و ارزیابی دیجیتال، ساختار و فرایند های دیجیتال است که در این میان برخی شاخص ها اثرگذاری بیشتری دارند. هم چنین مشخص شد حکمرانی دیجیتال، فرصت های مدیریت صحیح فضای اطلاعات، مزیت رقابتی، بهبود عملکرد و بهره‌وری و تسهیل روابط را برای صنعت بیمه ایران به ارمغان می آورد و با چالش‌های هزینه‌های اولیه توسعه، بومی سازی، پذیرش و یکپارچگی همراه است. (دقیقی اصلی و همکاران، ۱۴۰۲) نوریجانی و همکاران پژوهشی با عنوان «ارائه الگوی مطلوب حکمرانی دیجیتال در عصر جامعه شبکه» انجام داده‌اند. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد علی‌رغم این که عده‌ای بر این باورند که رویکرد حکمرانی باز در عرصه بین‌الملل از سوی کشورها، رویکرد غالب است، ترکیبی از هر دو و مبتنی بر نظام مسائل جوامع بر شیوه‌های حکمرانی سایبری آن‌ها اثرگذار است؛ بنابراین الگوی مطلوب حکمرانی دیجیتال، حکمرانی اقتداری منعطف و مبتنی بر نظام مسائلی است که باید در عرصه داخلی و بین‌المللی از سوی کشورها اتخاذ شود (نوریجانی و همکاران، ۱۴۰۲) سرایان و گل آبادی پژوهشی با عنوان «چالش‌های رهبری و حکمرانی دیجیتال شرکت‌های بزرگ و ارائه‌ی مدلی کاربردی» انجام داده‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، اصلی‌ترین عامل مؤثر در موفقیت پروژه‌های تحول وجود یک نظام رهبری و حکمرانی مناسب در فرآیند اجرا می‌باشد. بدین منظور با بهره‌گیری از تجارب عملی، یک مدل حکمرانی و رهبری کاربردی برای شرکت‌های بزرگ ارائه شده است (سرایان و گل آبادی، ۱۴۰۱) همچنین جو و همکاران در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل مختلف مؤثر بر دسترسی به دولت دیجیتال با اپلیکیشن موبایل به این نتیجه رسیدند که مدل‌سازی معادلات ساختاری همبستگی قابل توجهی را بین آگاهی از خدمات و آمادگی فناوری و سهولت درک شده نشان می‌دهد. (جو و همکاران، ۲۰۲۴) لیو و همکاران پژوهشی با عنوان " مکانیزم‌های تحول دیجیتال در شرکت‌های دولتی در چین: دیدگاه نهادی " انجام داده‌اند. نتایج پژوهش نشان داد که نوآوری در فناوری دیجیتال به وسیله نسل‌ها، تحول دیجیتال سازمانی در موقعیت یابی استراتژیک، ارزش پیشنهادی (خدمات و محصولات) و خلق ارزش (دارایی‌ها و ساختار سازمانی)، جذابیت‌های تکنولوژیکی، انجام تحول دیجیتال سیاست‌ها، مقررات، فشارهای هنجاری، مسئولیت اجتماعی، مسیر تحول دیجیتال شرکت‌ها تحت تأثیر قرار می‌گیرد. (لیو و همکاران، ۲۰۲۴) وارسونو و همکاران در پژوهشی با عنوان تحلیل مدل پذیرش فناوری برای حاکمیت مشارکتی در مدیریت دولتی به این نتیجه رسیدند که نگرش به استفاده تأثیر قابل توجهی بر قصد رفتاری دارد و سپس به طور تجربی ثابت شد که قصد رفتاری بر استفاده واقعی تأثیر دارد. (وارسونو و همکاران، ۲۰۲۳) برناردو هنریکو لسو پژوهشی با عنوان " فرهنگ سازمانی، محرک‌ها و ساختار در

تحول دیجیتالی " انجام داده اند. یافته‌های تحقیق نشان داد که زمینه‌های فناوری اطلاعات، مانند توسعه فرهنگ نوآورانه و نقش رهبری در حمایت از تحول دیجیتال، به پیشرفت عمل و نظریه کمک می‌کند. (برنارد و هنریکو، ۲۰۲۲) لی و همکاران پژوهشی با عنوان " طراحی و مدیریت تحولات برای ارزش آفرینی " انجام داده اند. یافته‌های تحقیق نشان داد سرعت توسعه فناوری‌های دیجیتال، چالش توزیع دانش به علت پایه‌های متفاوت دانش، تفاوت در فرهنگ کار و سنت بازیگران، چالش‌های طراحی به دلیل نیازهای ناهمگن کاربر، مقاومت در برابر تغییر، فرهنگ بوروکراتیک، چالش‌های مدیریت تحولات برای ارزش آفرینی می‌باشند. (لی و همکاران، ۲۰۲۲) کارانزا و همکاران در تحقیقی تحت عنوان پذیرش بانکداری الکترونیک: یک فرصت برای خلق مشترک ارزش مشتری در صنعت بانکداری در اسپانیا با استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی نرم افزار Smart pls به این نتیجه رسیدند که تمامی عوامل پیشنهادی بر پذیرش بانکداری دیجیتال تأثیر معنادار دارد. (کارانزا و همکاران، ۲۰۲۱)

چارچوب نظری تحقیق

حکمرانی دیجیتال

حکمرانی در لغت به معنای اداره و تنظیم امور است و به رابطه میان شهروندان و حکومت‌کنندگان اطلاق می‌شود. از این رو می‌توان چنین استنباط نمود که سیستم حکمرانی، چارچوبی است که فرآیند، متکی بر آن است. به این معنی که "مجموعه‌ای از توافقات، رویه‌ها، قراردادهای سیاست‌ها مشخص می‌کنند که قدرت در دست چه کسی باشد، تصمیمات چگونه اتخاذ گردند و وظایف چگونه انجام و ادا می‌شود" (صانعی، ۱۳۸۵: ۲۶).

قدمت حکمرانی به تاریخ تمدن بشری برمی‌گردد. حکمرانی به طور کلی به معنای سیستمی است که از طریق آن یک سازمان یا جامعه اداره و کنترل می‌شود. این سیستم شامل قوانین، فرایندها، ساختارها و روابطی است که تصمیم‌گیری‌ها و اجرای آن‌ها را تسهیل می‌کند. هدف اصلی حکمرانی، ایجاد یک محیط پایدار، عادلانه و کارآمد برای رسیدن به اهداف تعیین شده است. مفهوم دیجیتال به معنای استفاده از فناوری‌های دیجیتال (مانند اینترنت، رایانه‌ها، تلفن‌های هوشمند، نرم‌افزارها و...) در تمامی جنبه‌های زندگی و کار است. این مفهوم شامل تبدیل فرایندهای سنتی به فرایندهای دیجیتال، ایجاد ارتباطات آنلاین، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها و استفاده از فناوری‌های نوظهور برای بهبود عملکرد و ایجاد نواری است. حکمرانی دیجیتال ترکیبی از دو مفهوم بالا است. به این معنی که

حکمرانی و مدیریت یک سازمان یا جامعه با استفاده از فناوری‌های دیجیتال انجام شود. به عبارت دیگر، حکمرانی دیجیتال به کارگیری ابزارهای دیجیتال برای بهبود فرایندهای تصمیم‌گیری، افزایش شفافیت و پاسخگویی، ارائه خدمات بهتر به شهروندان و ذی‌نفعان و به طور کلی ارتقاء کیفیت زندگی و توسعه پایدار است. حکمرانی دیجیتال کاربردهای گسترده‌ای در زمینه مختلف دارد. برخی از کاربردهای مهم آن عبارت‌اند از: ارائه خدمات الکترونیکی؛ ارائه خدمات دولتی و عمومی به صورت آنلاین، مانند صدور مدارک، ثبت‌نام، پرداخت قبوض و... افزایش مشارکت شهروندان؛ ایجاد فضاهای آنلاین برای مشارکت شهروندان در فرایندهای تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری. بهبود شفافیت و پاسخگویی؛ انتشار اطلاعات مربوط به فعالیت‌های دولت و سازمان‌ها به صورت آنلاین، به منظور افزایش شفافیت و پاسخگویی. بهبود کارایی و بهره‌وری؛ استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای خودکارسازی فرایندها، کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری. ایجاد شهر هوشمند؛ استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای مدیریت بهتر منابع شهری، بهبود حمل‌ونقل، کاهش آلودگی و... امنیت سایبری؛ ایجاد سیستم‌ها و پروتکل‌های امنیتی برای محافظت از داده‌ها و زیرساخت‌های دیجیتال. به طور خلاصه، حکمرانی دیجیتال به معنای استفاده هوشمندانه از فناوری‌های دیجیتال برای ایجاد یک جامعه کارآمدتر، شفاف‌تر، عادلانه‌تر و توسعه‌یافته‌تر است. با استناد به تعریف سازمان ملل متحد و انجمن مدیریت دولتی آمریکا، حکمرانی دیجیتال به معنای بهره‌گیری هدفمند از اینترنت و شبکه‌های ارتباطی برای ارائه خدمات، اطلاعات حکومتی و دولتی به شهروندان و ذی‌نفعان است.

عوامل مؤثر بر توسعه حکمرانی دیجیتال

زیرساخت‌های فنی

وجود یک زیرساخت ارتباطات راه دور و اطلاعات ملی ضروری و حیاتی است. این شامل فراهم ساختن سرویس‌های ارتباطات راه دور، ایجاد شرایط که همه استطاعت مالی استفاده از آنها را داشته باشند و قابل اتکاء بودن دسترسی به شبکه است. در این زمینه آزادسازی بخش ارتباطات راه دور و مشارکت بخش خصوصی از اهمیت زیادی برخوردار است. دولت الکترونیک و حکومت‌گری الکترونیک نیازمند وجود جامعه دیجیتال یا اطلاعاتی، یعنی جامعه‌ای که در زمینه به کارگیری فناوری نوین ارتباطی و اطلاعاتی در تمام امور خود به حد معینی از پیشرفت رسیده باشد، است. بر همین اساس سازمان‌ها تمایل دارند بتوانند خود را با استفاده از این فناوری‌ها و مفاهیم دیجیتال متحول سازند و لذا پروژه‌ها و طرح‌های مختلفی برای ایجاد این تحول در سازمان تعریف می‌نمایند

(HosseiniNasab et al., 2022). دستیابی به حکمرانی خوب و ثبات و پایداری آن در جامعه، مستلزم تعامل سازنده تعداد زیادی زیرسیستم است. در کشوری مثل ایران - که بخش بزرگی از اقتصاد، دولتی است و درآمدهای نفتی دولت منبع تغذیه و رشد بیشتر بخش های اقتصاد و جامعه است - نظام بودجه‌ریزی یکی از خرده نظام‌های مهم و حیاتی به شمار می رود که همچون سیستم شریان‌های بدن، نقش مهمی در انتقال خون حیات بخش درآمدهای نفتی به اجزای مختلف جامعه و اقتصاد ایفا می‌کند (مقیمی و همکاران، ۱۳۹۵).

آمادگی الکترونیکی شهروندان

یکی از ابعادی که اهمیت حکمرانی دیجیتال و مطالعه آن را پررنگ می کند، توجه به جنبه های انسانی تحول دیجیتال و لزوم همراه سازی شهروندان با این تحول است (Tabrizi et al., 2019) که پذیرش تحول دیجیتال از سوی شهروندان را به عنوان یک عامل اصلی و کلیدی در موفقیت این موضوع مطرح نموده است (Ahn & Chen, 2022; Schneider & Sting, 2020). به عبارت دیگر حتی اگر تحول دیجیتال به خوبی طراحی شده باشد و گام های مناسب در آن دیده شده باشد، در صورتی که شهروندان با آن همراهی نکنند ممکن است با شکست مواجه شود (Kellogg et al., 2020; Trenerry et al., 2021). بر همین اساس ادارک شهروندان از فرآیند تحول و تغییرات پیش رو بسیار با اهمیت است ولی همچنان دانش و فهم ما در خصوص ادراک شهروندان در این فرایند و جهت دهی به ادارکات آنها بسیار محدود است. (Van Der Schaft et al., 2022).

قوانین و مقررات جامع

جهانی‌شدن کسب‌وکارها از یک سو و گسترش فناوری‌های تحول‌آفرینی نظیر اینترنت اشیاء، رایانش ابری، اپلیکیشن‌های موبایلی، رسانه‌های اجتماعی، واقعیت مجازی و افزوده، هوش مصنوعی و بلاک‌چین از سوی دیگر باعث شده است تا سازمان‌های متعدد و گوناگونی در معرض تحول دیجیتال قرار بگیرند و لذا این موضوع بیش از آنکه دیگر انتخاب سازمان‌ها باشد به نوعی به مسیر سازمان‌ها برای حفظ بقای آنها تبدیل شده است (Gheidar & ShamiZanjani, 2020). دولت الکترونیک بدون ایجاد اعتماد و امنیت برای شهروندان و بنگاه ها نمی تواند به اهداف بالقوه دست یابد. باید مردم به امنیت انتقال، پردازش و ذخیره سازی اطلاعات از طریق شبکه ها اعتماد داشته باشند. در نتیجه، هر گونه طرح دولت الکترونیک نیازمند تدوین یک چارچوب حقوقی در زمینه حفاظت از حریم خصوصی، تعقیب جرایم رایانه ای، ایجاد و تقویت مراجع سنجش و سندیت و قانونی کردن امضاء

های دیجیتال است. تحقیقات متعددی نشان داده‌اند که شهروندان با سطح بالاتری از اعتماد به دولت، تمایل بیشتری به پیروی از قوانین و مقررات دولتی دارند (پورومبسکو و همکاران ۱، ۲۰۲۱). یافته‌های پژوهشی همچنین حاکی از آن است که دولت‌های مورد اعتماد از قدرت و استقلال دموکراتیک بیشتری برخوردار هستند (هیکمن و همکاران ۲، ۲۰۱۷).

رهبری دیجیتال

امروزه سازمان‌های متعدد و گوناگونی در معرض تحول دیجیتال قرار گرفته‌اند و اکنون این موضوع دیگر به نوعی به مسیر سازمان‌ها برای حفظ بقای آنها تبدیل شده است و لذا سازمان‌ها پروژه‌های متعددی برای اجرای تحول دیجیتال برای خود تعریف می‌نمایند اما نرخ موفقیت در این پروژه‌ها بالا نیست، چراکه موفقیت در تحول دیجیتال بیش از آن که به بعد فناوری و یا برنامه ریزی تحول بستگی داشته باشد، به رهبری تحول دیجیتال و همراهی کارکنان با آن بستگی دارد. با توجه به اهمیت تحول دیجیتال طی دهه گذشته تحقیقات متعددی در خصوص تحول دیجیتال انجام شده است که با سرعت در حال رشد است. (Karahroodi et al., 2020) ولی با این وجود مطالعات محدودی در خصوص اقدامات مدیریتی و نقش آنها در موفقیت تحول دیجیتال انجام شده است. (Fernandez-Vidal et al., 2022) و دانش تجربی ما در خصوص نقش مدیران در این تحول خصوصاً با توجه به ابعاد دیجیتال آن، بسیار محدود است (Wrede et al., 2020) و به طور کلی می‌توان بیان کرد که ادبیات موجود در حوزه تحول دیجیتال ناکافی است و ما نیازمند فهم بهتر از نقش رهبران در تحول دیجیتال هستیم. (McCarthy et al., 2021)

فرهنگ تحول دیجیتال

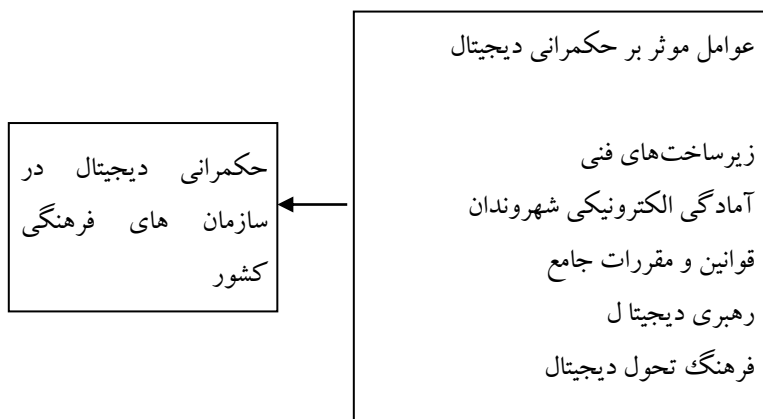
در دنیای امروز، فناوری اطلاعات و ارتباطات نقش کلیدی در تغییرات بنیادی جوامع و سازمان‌ها ایفا می‌کند. تحول دیجیتال نه تنها به معنای استفاده از فناوری‌های نوین برای بهبود فرایندها و خدمات است، بلکه مستلزم ایجاد تغییراتی عمیق در فرهنگ، نگرش و طرز فکر افراد در سازمان‌ها و جوامع نیز می‌باشد. فرهنگ تحول دیجیتال به عنوان یکی از ارکان اصلی موفقیت در این مسیر، بر توانایی

سازمان‌ها برای پذیرش نوآوری، یادگیری مداوم و همگامی با تغییرات سریع محیطی تأکید دارد (گاگان دیپ، ۱، ۲۰۲۳).

برای آماده‌سازی سازمان در پذیرش فرهنگ تحول دیجیتال، ضروری است کارکنان را جنگجو و ریسک‌پذیر تربیت کرد. در عصر دیجیتال، باید ریسک‌ها را پذیرفت و از آن‌ها استقبال نمود. سازمانی با فرهنگ محافظه کارانه نمی‌تواند به سرعت تحولات دیجیتال را بپذیرد. افراد سازمان باید از کارمندانی «بله‌قربان‌گو» به نیروهای یادگیرنده، جسور، مسئولیت‌پذیر و چند تخصصی تبدیل شوند (ماهیر پرادانا، ۲، ۲۰۲۲).

مدل مفهومی تحقیق:

نمودار شماره (۲) مدل مفهومی تحقیق برگرفته از ادبیات تحقیق

فرضیه‌های تحقیق

فرضیه اصلی:

بین عوامل (زیرساخت‌های فنی، آمادگی الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال و فرهنگ تحول دیجیتال) و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

فرضیه‌های فرعی:

بین زیرساخت‌های فنی و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

بین آمادگی الکترونیکی شهروندان و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

بین قوانین و مقررات جامع و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

بین رهبری دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

بین فرهنگ تحول دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد.

روش تحقیق

تحقیق حاضر از نوع کاربردی می‌باشد زیرا هدف از انجام این تحقیق توسعه دانش کاربردی در یک زمینه خاص، به قصد کاربرد نتایج یافته‌ها برای توسعه قابلیت اعتماد می‌باشد. همچنین درزمینه‌ی نحوه گردآوری داده‌ها نیز مطالعه حاضر مطالعه‌ای توصیفی از نوع پیمایشی است. جامعه آماری تحقیق حاضر شامل تعدادی از کارکنان سازمان‌های فرهنگی کشور در شهر تهران حدوداً (۵۰۰۰ نفر) می‌باشند. روش نمونه‌گیری در این پژوهش روش نمونه‌گیری ساده می‌باشد. از جامعه آماری مذکور با توجه به ضوابط نمونه‌گیری (براساس شیوه نمونه‌گیری مندرج در جدول مورگان) تعداد ۳۸۵ نفر به عنوان نمونه تحقیق انتخاب شده‌اند. در این مطالعه به منظور تحلیل داده‌ها از دو رویکرد کلی آماری آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده گردید. آمار توصیفی به منظور توصیف ویژگی‌های جمعیت

شناختی جامعه آماری در کنار سنجش شاخص‌های پراکندگی داده‌ها مورد استفاده قرار گرفت. همچنین، آمار استنباطی و به کارگیری آزمون همبستگی اسپیرمن (ناپارامتری) برای بررسی معناداری تأثیر مفروض متغیرها بر یکدیگر مورد استفاده قرار گرفت. مطالعه حاضر دربردارنده یک فرضیه اصلی و ۵ فرضیه فرعی می‌باشد.

بررسی فرضیه‌های تحقیق

در این بخش با توجه به توزیع داده‌های متغیرهای تحقیق، جهت بررسی فرضیه‌ها از آزمون همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. آزمون همبستگی اسپیرمن رابطه‌ی میان متغیرها را به صورت دو به دو نشان می‌دهد. برخی از ضرایب در سطح اطمینان ۹۹٪ معنادار هستند (مقدار سطح معناداری کمتر از ۱ درصد می‌باشد) و با علامت (**) مشخص شده‌اند. برخی از ضرایب در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار هستند و با علامت (*) مشخص شده‌اند. ضرایب که علامت خاصی ندارند نیز نشان می‌دهد که بین دو متغیر رابطه معناداری در سطح اطمینان ۹۵٪ وجود ندارد. ضریب مثبت نشان دهنده رابطه‌ی مثبت و مستقیم بین دو متغیر می‌باشد و ضریب منفی نشان دهنده رابطه‌ی منفی و عکس بین دو متغیر می‌باشد.

۱- فرضیه اصلی

"بین عوامل (زیرساخت‌های فنی، آمادگی الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال و فرهنگ تحول دیجیتال) و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۱) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه اصلی

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
ضریب همبستگی	۰/۶۸۳***
عوامل زیرساخت‌های فنی و ...	سطح معنی‌داری ۰/۰۰۰

** P<0.01 * P<0.05

با توجه به جدول ۱ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر (۰/۶۸۳) r و سطح معنی‌داری آزمون برابر (۰/۰۰۰) است. با توجه به این که سطح معنی‌داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ (۰/۰۱) α است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین عوامل (زیرساخت‌های فنی، آمادگی الکترونیکی شهروندان، قوانین و مقررات جامع، رهبری دیجیتال

عوامل مؤثر بر توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان‌های...؛ حسین توسلی امجد، ویدا گودرزی

و فرهنگ تحول دیجیتال) و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تایید می‌شود.

۲- فرضیه فرعی اول

"بین زیرساخت‌های فنی و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۲) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه فرعی اول

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
زیرساخت‌های فنی	ضریب همبستگی سطح معنی‌داری
	۰/۵۷۸** ۰/۰۰۰

** P<0.01 * P<0.05

با توجه به جدول ۲ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر (r = ۰/۵۷۸) و سطح معنی‌داری آزمون برابر (۰/۰۰۰) است. با توجه به این که سطح معنی‌داری آزمون کمتر از ۰/۰۱ (۰/۰۱) α است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین زیرساخت‌های فنی و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تایید می‌شود.

۳- فرضیه فرعی دوم

"بین آمادگی الکترونیکی شهروندان و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۳) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه فرعی دوم

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
آمادگی الکترونیکی شهروندان	ضریب همبستگی سطح معنی‌داری
	۰/۳۲۹** ۰/۰۰۰

** P<0.01 * P<0.05

با توجه به جدول ۳ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر ($r = ۰/۳۲۹$) و سطح معنی‌داری آزمون برابر ($۰/۰۰۰$) است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون کمتر از $۰/۰۱$ ($۰/۰۱$) = α است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین آمادگی الکترونیکی شهروندان و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تأیید می‌شود.

۴- فرضیه فرعی سوم

"بین قوانین و مقررات جامع و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۴) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه فرعی سوم

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
قوانین و مقررات جامع	ضریب همبستگی سطح معنی‌داری
	***۰/۳۷۸ ۰/۰۰۰

** $P < 0.01$ * $P < 0.05$

با توجه به جدول ۴ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر ($r = ۰/۳۷۸$) و سطح معنی‌داری آزمون برابر ($۰/۰۰۰$) است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون کمتر از $۰/۰۱$ ($۰/۰۱$) = α است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین قوانین و مقررات جامع و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تأیید می‌شود.

۵- فرضیه فرعی چهارم

"بین رهبری دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۵) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه فرعی چهارم

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
ضریب همبستگی	0.423^{***}
رهبری دیجیتال	سطح معنی‌داری
	0.000

$P < 0.01^{**}$ $P < 0.05^{*}$

با توجه به جدول ۵ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر $(r = 0.423)$ و سطح معنی‌داری آزمون برابر (0.000) است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون کمتر از 0.01 ($0.01 = \alpha$) است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین رهبری دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تایید می‌شود.

۶- فرضیه فرعی پنجم

"بین فرهنگ تحول دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد."

جدول (۶) آزمون همبستگی اسپیرمن فرضیه فرعی پنجم

متغیر	توسعه حکمرانی دیجیتال
ضریب همبستگی	0.396^{***}
فرهنگ تحول دیجیتال	سطح معنی‌داری
	0.000

$P < 0.01^{**}$ $P < 0.05^{*}$

با توجه به جدول ۶ مشاهده می‌شود که مقدار ضریب همبستگی برابر $(r = 0.396)$ و سطح معنی‌داری آزمون برابر (0.000) است. با توجه به اینکه سطح معنی‌داری آزمون کمتر از 0.01 ($0.01 = \alpha$) است و علامت ضریب همبستگی مثبت می‌باشد، رابطه مثبت و مستقیم در سطح اطمینان ۹۹٪ بین فرهنگ تحول دیجیتال و توسعه حکمرانی دیجیتال در سازمان فرهنگ و ارتباطات رابطه وجود دارد. فرضیه فوق تایید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه فناوری اطلاعات با هدف استقرار دولت الکترونیک در واقع شیوه نوینی در ارائه خدمات عمومی است که از دهه پایانی قرن بیستم و آغاز هزاره سوم میلادی در دستور کار مدیریت دولتی قرار گرفته است و دولت‌ها در تلاش هستند با جایگزین کردن این الگو گام مهمی را در راستای پاسخ به انتظارات شهروندان بردارند. این الگوی جدید درصدد است از قابلیت‌های منحصر به فرد فناوری اطلاعات در اداره امور عمومی بهره گرفته و با تحولی بنیادین در تعاملات دولت- شهروند و سایر تعاملات دولت، خدمات عمومی را به سبک نوینی ارائه نماید.

با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر، می‌توان اذعان کرد که یافته‌های این پژوهش منطبق بر یافته‌های پژوهش مزاری با عنوان « طراحی الگوی حکمرانی دیجیتال آموزشی و پرورش: یک مطالعه سنتزپژوهی » می‌باشد. همچنین این یافته‌ها منطبق بر یافته‌های پژوهش سهرابی با عنوان « تأثیر تحول دیجیتال در اجرای خط مشی‌ها شرکت‌های دانش بنیان » می‌باشد. یافته‌های پژوهش همچنین با یافته‌های پژوهش حجاری و متقی با عنوان « بررسی ابعاد رهبری تحول آفرین با تکیه بر رویکرد تحول استراتژیک و حکمرانی دیجیتال در شرکت توزیع برق شهرستان اصفهان » همخوان می‌باشد. این یافته‌ها منطبق بر یافته‌های پژوهش دقیقی اصلی و همکاران با عنوان « بررسی ابعاد، فرصت‌ها و چالش‌های تحقق حکمرانی دیجیتال در صنعت بیمه ایران » می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش نوريجانی و همکاران با عنوان « ارائه الگوی مطلوب حکمرانی دیجیتال در عصر جامعه شبکه » همخوان می‌باشد. همچنین، یافته‌های پژوهش منطبق بر یافته‌های پژوهش سراییان و گل آبادی با عنوان « چالش‌های رهبری و حکمرانی دیجیتال شرکت‌های بزرگ و ارائه ی مدلی کاربردی » می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش جو و همکاران با عنوان بررسی عوامل مختلف مؤثر بر دسترسی به دولت دیجیتال با اپلیکیشن موبایل همخوان می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش لیو و همکاران، با عنوان " مکانیزم‌های تحول دیجیتال در شرکت‌های دولتی در چین: دیدگاه نهادی " همخوان می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش وارسونو و همکاران با عنوان تحلیل مدل پذیرش فناوری برای حاکمیت مشارکتی در مدیریت دولتی همخوان می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش برناردو هنریکو لسو با عنوان " فرهنگ سازمانی، محرک‌ها و ساختار در تحول دیجیتال " همخوان می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش لی و همکاران با عنوان " طراحی و مدیریت تحولات برای ارزش آفرینی " همخوان می‌باشد. یافته‌های پژوهش با یافته‌های پژوهش

کارانزا و همکاران تحت عنوان پذیرش بانکداری الکترونیک: یک فرصت برای خلق مشترک ارزش مشتری در صنعت بانکداری در اسپانیا همخوان می‌باشد.

بنابراین، با توجه به آنچه ذکر شده است می‌توان به صورت خلاصه گفت که حکمرانی دیجیتال به طور کلی به ساختار سازمانی در جهت توسعه و تخصیص منابع سازمانی در زمینه تحول دیجیتال معنا می‌شود و هدف از به‌کارگیری این سازوکار، پیشبرد هرچه مطلوب‌تر اقدامات دیجیتال سازمان‌ها است. در این راستا سازمان‌ها مختلف از جمله سازمان‌های فرهنگی در جهت حکمرانی دیجیتالی باید به مباحث ذکر شده توجه نمایند.

فهرست منابع

حجاری، مینا و متقی، وحید، ۱۴۰۳، بررسی ابعاد رهبری تحول آفرین با تکیه بر رویکرد تحول استراتژیک و حکمرانی دیجیتال در شرکت توزیع برق شهرستان اصفهان، اولین کنگره ملی

تحول سازمانی، اصفهان، <https://civilica.com/doc/2208253>

دقیقی اصلی، علیرضا و چوپانی، مهدیه و امامی محرم، عباس و فردوسی، سارا، ۱۴۰۲، بررسی ابعاد، فرصت‌ها و چالش‌های تحقق حکمرانی دیجیتال در صنعت بیمه ایران، سی امین همایش ملی و یازدهمین همایش بین‌المللی بیمه و توسعه با موضوع تکامل زیست بوم صنعت بیمه «تکافل، حکمرانی و فناوری‌های نوین»، تهران، <https://civilica.com/doc/2115448>

سراییان، رسول و گل‌آبادی، فاطمه، ۱۴۰۱، چالش‌های رهبری و حکمرانی دیجیتال شرکت‌های بزرگ و ارائه‌ی مدلی کاربردی، اولین کنفرانس بین‌المللی توسعه کسب‌وکار و تحول

دیجیتال، اصفهان، <https://civilica.com/doc/1636558>

سهرابی، مهبد، ۱۴۰۳، تأثیر تحول دیجیتال در اجرای خط مشی‌ها شرکت‌های دانش‌بنیان، اولین کنفرانس بین‌المللی مهندسی صنایع، مدیریت، اقتصاد و حسابداری،

<https://civilica.com/doc/1987057>

صانعی، مهدی. (۱۳۸۵) "حکمرانی خوب مفهومی نو در مدیریت دولتی". مجله تدبیر. شماره ۱۷۸

مزاری، ابراهیم، ۱۴۰۳، طراحی الگوی حکمرانی دیجیتالی آموزش و پرورش: یک مطالعه سنتز پژوهی،

<https://civilica.com/doc/2121548>

مقیمی، سید محمد و همکاران (۱۳۹۵)، تبیین عناصر حکمرانی خوب در سیاست‌گذاری نظام بودجه‌ریزی کشور، فصلنامه مطالعات راهبردی سیاست‌گذاری عمومی، دوره ششم، شماره ۴۱، ۵۲-۳۱

نوریجانی، علی و اسلامی، حسین و افشانی، سید علیرضا و دهقان دهنوی، حسن، ۱۴۰۲، ارائه الگوی مطلوب حکمرانی دیجیتال در عصر جامعه شبکه‌ای، <https://civilica.com/doc/1801983>

- Bernardo Henrique Leso•Marcelo Nogueira Cortimiglia•Antonio Ghezzi (2023), The contribution of organizational culture, structure, and leadership factors in the digital transformation of SMEs: a mixed methods approach. <https://doi.org/10.1007/s10111-022-00714-2>
- Beshi, T.D. and Kaur, R. (2020), "Public trust in local government: explaining the role practices", *Public Organization Review*, Vol. 20 No. 2, pp. 337-350.
- Carranza, R. Díaz, E, Sánchez-Camacho, C. Martín-Consuegra, D.(2021) e-Banking Adoption: An Opportunity for Customer Value Co-creation, *Frontiers in Psychology*, www.frontiersin.org, 10.3389/fpsyg.2020.621248
- Fernandez-Vidal, J., Perotti, F .A., Gonzalez, R., & Gasco, J. (2022). Managing digital transformation: The view from the top. *Journal of Business Research*, 152, 29-41 .
- Gagan Deep .(2023). Digital transformation's impact on organizational culture. *International Journal of Science and Research Archive*, 2023, 10(0), 396–401 Article DOI: <https://doi.org/10.30574/ijrsra.2023.10.2.0977>
- Gheidar, Y., & ShamiZanjani, M. (2020). The pattern of factors affecting the formation of digital employee experience *Journal of Human Resource Management*, 10(3), 23-50 .
- Hartanto, D., Dalle, J., Akrim, A., & Anisah, H. U. (2021). Perceived effectiveness of e-governance as an underlying mechanism between good governance and public trust: a case of Indonesia. *Digital Policy, Regulation and Governance* , 23(6), 598–616.
- Hickmann, T., Fuhr, H., Hoehne, C., Lederer, M. and Stehle, F. (2017), "Carbon governance arrangements and the nation-state: the reconfiguration of public authority in developing countries", *Public Administration and Development*, Vol. 37No. 5, pp. 331-343.
- HosseiniNasab, S. M., ShamiZanjani, M., & Gholipor, A. (2022). A competency model for chief digital officer as organizational governor of digital transformation. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 36(3), 835-860. <https://doi.org/10.52547/jipm.36.3.835>
- Jou, Y. T., Mariñas, K. A., Saflor, C. S., Baleña, A., Gutierrez, C. J., Dela Fuente, G., ... & Young, M. N. (2024). Investigating Various Factors Influencing the Accessibility of Digital Government with eGov PH Mobile Application. *Sustainability*, 16(3), 992.
- Karahroodi, S. R., Shams, G., ShamiZanjani, M., & Abolghasemi, M. (2020). A Qualitative Meta-analysis of Digital Leader's Role .

- Kellogg, K. C., Valentine, M. A., & Christin, A. (2020). Algorithms at work: The new contested terrain of control. *Academy of Management Annals*, 14 .۴۱۰-۳۶۶ , (۱)
- Kivanc Bozkus.(2023). Organizational Culture Change and Technology: Navigating the Digital Transformation. DOI:10.5772/intechopen.112903
- Krol, K. and Zdonek, D. (2021), "Local government website usability on mobile devices: test results and recommendations", *Digital Policy, Regulation and Governance*, Vol. 23 No. 2, pp. 173-189.
- Lee, C. H., Wang, D., Lyu, S., Evans, R. D., & Li, L. (2022). A digital transformation-enabled framework and strategies for public health risk response and governance: China's experience. *Industrial Management & Data Systems*, (ahead-of-print).
- Liu Guanyu, Liu Jiaqi, Gao Ping, Jiang Yu, Pu Zhengning.(2024).Understanding mechanisms of digital transformation in state-owned enterprises in China: An institutional perspective. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2024.123288>
- Mahir Pradana.Anita Silvianita.Syarifuddin Syarifuddin and Renaldi Renaldi .(2022).The Implication of Digital Organisational Culture on Firm Performance. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.840699>
- Mansoor, M. (2021), "An interaction effect of perceived government response on COVID-19 and government agency's use of ICT in building trust among citizens of Pakistan", *Transforming Government: People, Process and Policy*, doi: 10.1108/TG-01-2021-0002.
- McCarthy, P., Sammon, D., & Alhassan, I. (2021). Digital Transformation Leadership Characteristics: A Literature Analysis. *Journal of Decision Systems*, 1-31. <https://doi.org/10.1080/12460125.2021.1908934>
- Porumbescu, G.A., Grimes, M. and Grimmeliikhuijsen, S. (2021), "Capturing the social relevance of government transparency and accountability using a behavioral lens", *Journal of Behavioral Public Administration*, Vol. 4 No. 1.
- Tabrizi, B., Lam, E., Girard, K., & Irvin, V. (2019). Digital transformation is not about technology. *Harvard business review*, 13(March), 1-6 .
- Vaidya, M. (2020), "E-governance initiatives in chandigarh (India): an analytical study", *International Journal of Electronic Governance*, Vol. 12 No. 1, pp. 4-25.
- Van Der Schaft, A. H., Lub, X. D., Van Der Heijden, B., & Solinger, O. N. (2022). How Employees Experience Digital Transformation: A Dynamic And Multi-Layered Sensemaking Perspective. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 10963480221123098 .
- Vărzaru, A. A., Bocean, C. G., Rotea, C. C., & Budică-Iacob, A. F. (2021). Assessing antecedents of behavioral intention to use mobile technologies in e-commerce. *Electronics*, 10(18), 2231.
- Wrede, M., Velamuri, V. K., & Dauth, T. (2020). Top managers in the digital age: Exploring the role and practices of top managers in firms' digital transformation. *Managerial and Decision Economics*, 41(8), 1549-1567 .
- Yang, C. and Northcott, D. (2019), "How can the public trust charities? The role of erformance accountability reporting", *Accounting & Finance*, Vol. 59No. 3, pp. 1681-1707.

Investigating the effective factors on developement of digitalgovernance of cultural organizations in Iran

Hossein Tavassoli Amjad¹, Vida Goudarzi ², Leila Bagheri Nezamabad³

Abstract

The aim of the current applied, descriptive and correlational study was investigating the effective factors on developement of digitalgovernance in cultural organizations in Iran. The research population comprised 5000 employees in cultural organizations in Iran out of whom a sample 385 was randomly selected, based on Morgan Table, to participate in the study. The research data were collected using a researcher-made five-point level Likert scale questionnaire comprising 5 factors and 35 items tapping the participants' responses were. Therefore, 385 questionnaires were distributed among members of the target population. Having distributed and collected the questionnaires, we analyzed descriptively and inferentially. Descriptively, features like absolute and relative frequency, mean, standard deviation and variance of background and main variables were estimated. Inferentially, correlational tests, multiple regression and F-Test used indicated that there is relationship between technical substructure, electronic of citizenship, inclusive regulations, digitalleadership, Digital Transformation and developement of digitalgovernance in cultural organizations in Iran.

Keywords: digitalgovernance, technical substructure, electronic of citizenship, inclusive regulations, digitalleadership, Digital Transformation

1. Ph.D. Candidate, Department of Cultural Management and Planning, Kish International Branch, Islamic Azad University, Kish, Iran.

2 . Assistant Professor, Department of Archaeology, Izeh Branch, Islamic Azad University, Izeh, Iran(Corresponding Author).

3. Assistant Professor, Department of Industrial Design, West Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran